

دوست عزیز سلام . این پرسشنامه جهت سنجش خلاقیت هیجانی ساخته شده است. از آنجاییکه هیچ پاسخ صحیح یا غلطی وجود ندارد، اولین پاسخی که به ذهنتان می رسد را علامت بزنید. از همکاری شما تشکر می کنم.

سن: پایه: تحصیلات مادر: تحصیلات پدر:

رفتار	کاملاً موافقم	موافقم	نسبتاً موافقم	مخالفم	کاملاً مخالفم
1- واکنش هیجانی من متفاوت و منحصر به فرد است.					
2- هنگامی که واکنش های شدید و هیجانی دارم، اغلب به دنبال دلایل بروز احساسات می گردم.					
3- حتی وقتی برایم مشکلی پیش بیاید سعی می کنم در مورد واکنش های هیجانیم صادق باشم.					
4- در موقعیت هایی که مستلزم پاسخ های هیجانی شدید یا غیر عادی هستند، به خوبی واکنش نشان می دهم.					
5- معتقدم مردم به همان اندازه که در جهت پیشرفت فکری خود می کوشند، باید به منظور پیشرفت هیجانی خود تلاش کنند.					

					6-در آن واحد می توانم فکر کنم که تنها، عصبانی و شادمان هستم.
					7-درباره واکنش های هیجانی خود می اندیشم و سعی می کنم آن ها را درک کنم.
					8-گاهی اوقات هیجانات و احساساتی را تجربه می کنم که با زبان معمولی به راحتی قادر به بیان و توصیفش نیستم.
					9-به خوبی می توانم هیجانات خود را ابراز کنم.
					10-ترکیبی از هیجانات را احساس می کنم که احتمالاً سایر مردم هرگز آن ها را تجربه نکرده اند.
					11-علاقه خاصی به جنبه های هیجانی زندگی خود ندارم.
					12-روشی که هیجاناتم را تجربه و ابراز می کنم در روابطم با دیگران به من کمک می کند.
					13-هیجاناتم تقریباً جلوه حقیقی افکار و احساسات واقعی من هستند.
					14-به موسیقی،رقص و نقاشی هایی که واکنش های هیجانی غیر

					معمول و جدید را بر می انگیزانند،علاقه دارم.
					15-برای کنار آمدن با مشکلات هیجانی فعلی، در مورد تجارب هیجانی گذشته می اندیشم.
					16-من تجارب هیجانی دارم که غیر معمول و غیر عادی محسوب می شوند.
					17-هیجاناتم مرا در دستیابی به اهدافم یاری می دهند.
					18-در موقعیت های هیجانی، تمایل دارم به شیوه ای منحصر به فرد پاسخ دهم.
					19-دوست دارم موقعیت هایی را در ذهن خود مجسم کنم که مستلزم واکنش های هیجانی غیر عادی و غیر متعارف باشد.
					20-پس از یک تجربه هیجانی شدید، سعی می کنم واکنش های خود را بی طرفانه و به طور عینیبررسی کنم.
					21-هنگام واکنش های عاطفی می توانم نسبتاً مبتکر و نوآور باشم.

					22-واکنش های هیجانی که از من سر می زند، به درستی احساسات درونی ام را منعکس می مند.
					23-برای توصیف برخی هیجاناتم گهگاه احساس می کنم باید یک شاعر یا رمان نویس بودم زیرا این هیجانات بسیار منحصر ب فرد هستند.
					24- من می توانم در آن واحد انواعی از هیجانات را تجربه کنم.
					25-هیجاناتم یکی از منابع اصلی معنا در زندگی من هستند، بدون آن ها زندگی من اهمیت خود را از دست خواهد داد.
					26-کتاب ها و فیلم هایی را ترجیح می دهم که موقعیت های هیجانی پیچیده را به تصویر می کشند.
					27-به هیجانات دیگران توجه می کنم تا بتوانم احساسات خود را بهتر درک کنم.
					28-دامنه و تنوع واکنش های هیجانی من گاهی اوقات از توانایی من در توصیف احساساتم فراتر می رود.

					29- سعی می کنم هیجاناتم را مخفی کرده و به طور غیر واقعی نشان دهم.
					30- قادرم تعداد فراوانی از هیجانات مختلف را تجربه کنم.

معرفی ابزار

پرسشنامه خلاقیت هیجانی: پرسشنامه خلاقیت هیجانی توسط آوریل و توماس نولز (1991) طراحی و اعتباریابی شده است. این پرسشنامه در سنجش خلاقیت هیجانی چهار ملاک را در نظر گرفته اند: 1) نوآوری: عبارت است از تنوعی از هیجان های معمول و خلق هیجان های جدید که خاص خود فرد است (برای مثال، من ترکیبی از هیجانات را احساس کرده ام که سایر افراد احتمالاً هرگز تجربه نکرده اند). 2) اثربخشی: که عبارت است از تناسب هیجان با موقعیت یا سودمندی پیامدهای آن برای فرد یا گروه (برای مثال، به گونه ای هیجان های خود را تجربه و بیان می کنم که به روابط با دیگران کمک کند). 3) اصالت: عبارت است از بیان صادقانه تجربه ها و ارزش های خود (برای مثال، واکنش های هیجانی من دقیقاً احساسات درونی من را منعکس می کند). 4) آمادگی: عبارت است از درک فرد از هیجان ها و اشتیاق برای کشف هیجان ها (برای مثال، من درباره ی واکنش های هیجانی ام فکر می کنم و سعی می کنم آنها را درک کنم).

چهار ملاک مذکور در چارچوب چهار خرده مقیاس آمادگی، نوآوری و اثربخشی و اصالت در آزمون خلاقیت هیجانی سنجیده می شود. این آزمون حاوی 30 گویه است که در یک طیف پنج درجه ای لیکرت تنظیم شده اند (آوریل، 1999). پاسخ دهندگان در هنگام پاسخگویی باید در بیان احساسات و تجربه هیجانات و اندیشه، خود را با یک فرد معمولی مقایسه کند و گزینه (5) را هنگامی علامت بزند که گویه درباره ی او کاملاً صدق می کند و گزینه (1) را هنگامی علامت بزند که شدیداً مخالف گویه است یا به عبارتی درباره ی او صدق نمی کند. از 30 گویه مذکور 7 مورد با آمادگی هیجانی (1-7)، 14 مورد به نوآوری (سوال های 8 تا 21)، 5 مورد به اثربخشی (22 تا 26) و 4 مورد به اصالت (27 تا 30) مربوط می

شود و 2 مورد(11 و 29) از 30 گویه آزمون به طور معکوس نمره گذاری می شود.

شیوه نمره گذاری

طیف مورد استفاده در پرسشنامه بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت می‌باشد (شامل: کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) در جدول زیر نشان داده شده است.

مقیاس درجه‌بندی سوالهای پرسشنامه های پژوهش بر اساس مقیاس پنج

درجه‌ای لیکرت					
گزینه	کاملاً موافقم	تا	مخالفم کاملاً	مخالفم	انتخابی
امتیاز	5	4	3	2	1

به دو طریق می توان از تحلیل این پرسشنامه استفاده کرد

الف: تحلیل بر اساس مولفه‌های پرسشنامه

ب: تحلیل بر اساس میزان نمره به دست آمده

تحلیل بر اساس مولفه های پرسشنامه

به این ترتیب که ابتدا پرسشنامه‌ها را بین جامعه خود تقسیم و پس از تکمیل پرسشنامه‌ها داده ها را وارد نرم افزار اس پی اس کنید. البته قبل از وارد کردن داده ها شما باید پرسشنامه را در نرم افزار اس پی اس تعریف کنید و سپس شروع به وارد کردن داده ها کنید.

چگونگی کار را برای شفافیت بیشتر به صورت مرحله به مرحله توضیح

می دهیم

مرحله اول. وارد کردن اطلاعات تمامی سوالات پرسشنامه (دقت کنید که شما باید بر اساس طیف لیکرت عمل کنید مثلا اگر شخصی سوال 5 پرسشنامه را خیلی کم انتخاب کرده است شما باید در پرسشنامه در جلوی سوال 5 عدد 1 (خیلی کم) را بگذارید.

مرحله دوم. پس از وارد کردن داده های همه سوالات، سوالات مربوط به هر مولفه را کمپیوت (compute) کنید. مثلا اگر مولفه اول X و سوالات آن 1 تا 5 است شما باید سوالات 1 تا 5 را compute کنید تا مولفه X ایجاد شود. به همین ترتیب همه مولفه ها را ایجاد کنید و پس از این کار در نهایت شما باید همه مولفه ها که ایجاد کردید را با هم compute کنید تا این بار متغیر اصلی تحقیق به وجود بیاید که به طور مثال متغیر مدیریت دانش یا ... است.

مرحله سوم. حالا شما هم مولفه ها را به وجود آورده اید و هم متغیر اصلی تحقیق را؛ حالا می توانید از گزینه آنالیز هر آزمونی که می خواهید برای این پرسشنامه (متغیر) بگیرید.

مثلا می توانید آزمون توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، واریانس) یا می توانید آزمون همبستگی را با یک متغیر دیگر بگیرید.

تحلیل بر اساس میزان نمره پرسشنامه

بر اساس این روش از تحلیل شما نمره های به دست آمده را جمع کرده و سپس بر اساس جدول زیر قضاوت کنید.

توجه داشته باشید میزان امتیاز های زیر برای یک پرسشنامه است در صورتی که به طور مثال شما 10 پرسشنامه داشته باشید باید امتیاز های زیر را ضربدر 10 کنید

مثال: حد پایین نمرات پرسشنامه به طریق زیر بدست آمده است

تعداد سوالات پرسشنامه * 1 = حد پایین نمره

حد پایین نمره	حد متوسط نمرات	حد بالای نمرات
30	90	150

- در صورتی که نمرات پرسشنامه بین 1 تا 30 باشد، میزان متغیر در این جامعه ضعیف می باشد.
- در صورتی که نمرات پرسشنامه بین 31 تا 90 باشد، میزان متغیر در سطح متوسطی می باشد.
- در صورتی که نمرات بالای 91 باشد، میزان متغیر بسیار خوب می باشد.

تعیین پایایی و روایی ابزارهای اندازه‌گیری

برآورد پایایی¹ پرسشنامه‌ها

برای تعیین پایایی، روشهای مختلفی وجود دارد. در این تحقیق برای مشخص نمودن پایایی پرسشنامه‌ها از ضریب آلفای کرونباخ² استفاده گردیده است. این روش برای محاسبه هماهنگی درونی ابزار اندازه‌گیری از جمله پرسشنامه‌ها یا آزمودن‌هایی که ویژگیهای مختلف را اندازه‌گیری می‌کنند بکار می‌رود. در اینگونه ابزار، پاسخ هر سوال می‌تواند مقادیر عددی مختلف را اختیار کند. سرمد و همکاران (1387) معتقدند که «برای محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ابتدا باید واریانس نمره‌های هر زیرمجموعه سوالات پرسشنامه یا زیرآزمون و واریانس کل را محاسبه نمود. سپس با استفاده از فرمول مربوطه مقدار ضریب آلفا را بدست آورد» (ص 169).

ضریب پایایی پرسشنامه‌های از طریق فرمول زیر به وسیله نرم‌افزار SPSS محاسبه شده است.

$$ra = \frac{J}{J-1} \left(1 - \frac{\sum s_j^2}{s^2} \right)$$

¹- reliability

²- Cronbach Alpha Coefficient

r_a = ضریب آلفای کرونباخ

J = تعداد سوالات آزمون

S_j^2 = واریانس سوالات آزمون

s^2 = واریانس کل آزمون

در پژوهش هاشمی (1388) پایایی کل آزمون با استفاده از آلفای کرونباخ و 0/84 و ضرایب پایایی خرده مقیاس های آمادگی 0/64، نوآوری 0/85 و اثربخشی/اصالت 0/71 برآورد شد. همچنین در پژوهش کاظمی و شفقی (1390) با استفاده از روش دو نیمه سازی ضریب پایایی 0/82 به دست آمد.

برآورد روایی³ پرسشنامه‌ها

روایی به این مفهوم اشاره دارد که وسیله اندازه‌گیری چیزی را که ادعا می‌کند دقیقاً همان چیز را اندازه بگیرد یعنی متناسب با آن باشد و از مهمترین آن روایی صوری و محتوایی است و برای اینکه پرسشنامه‌ای حداقل دارای روایی محتوایی باشد باید سوالات آزمون با توجه به مبانی تئوریک دقیقاً مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد تا میزان ارتباط و تناسب آنها با موضوع روشن گردد. روایی صوری و محتوایی هر يك از پرسشنامه‌های پژوهش به تفکیک در زیر ارائه می‌شود:

برای محاسبه روایی پرسشنامه از روش تحلیل عاملی و همبستگی با آزمون‌های مشابه استفاده کرد که بر اساس تحلیل عاملی به‌جای چهار بعد سه بعد به

³- validity

دست آمد. ابعاد اثربخشی و اصالت باهم تشکیل یک عامل را دادند (جوکار و البرزی، 1388).

تعاریف نظری

خلاقیت هیجانی: خلاقیت هیجانی رفتار است که ویژگی های نو گرایی، اثربخشی و اصالت را دارا باشد (فوکس، کومار و پورتر، 2007). تغییر در هیجانات زمانی به عنوان خلاقیت مد نظر قرار می گیرد که سه ملاک زیر بروز کند: 1) هیجانات باید یا نسبت به رفتارهای قبلی فرد از برخی جهات جدید باشند و یا آنکه فراتر از رفتارهای اجتماعی معمول باشند. 2) هیجانات باید در حل مسائل فرد مؤثر باشند. البته این تأثیر فقط در سطح کوتاه مدت مطرح نیست و باید به صورت بلند مدت اثرات آن حفظ شود و نه فقط برای فرد، گاهی برای گروه نیز مفید واقع شود. 3) هیجانات باید صادقانه باشند. یعنی بازتابی از باورها و ارزش های خود فرد باشد و کپی رفتارهای دیگران نباشد (آوریل، 2002).

تعاریف عملیاتی

خلاقیت هیجانی: عبارتست از نمره ای که هر یک از آزمودنی ها در سیاهه خلاقیت هیجانی آوریل (ECI) کسب می کند.

منابع

1. جوکار، بهرام و البرزی، محبوبه.(1389). رابطه ویژگی های شخصیت با خلاقیت هیجانی و خلاقیت شناختی. فصلنامه مطالعات روان شناختی، دوره 6 ، شماره 1، صص 89-109.
2. سرمد، ز.؛ بازرگان، ع. و حجازی، ا. (1387) روش های تحقیق در علوم رفتاری، چاپ دوازدهم، تهران: انتشارات آگاه.
3. کاظمی، حمید و شفقی، منصوره.(1390). بررسی رابطه خودکارآمدی با خلاقیت شناختی و خلاقیت هیجانی در دانش آموزان. اولین همایش ملی یافته های علوم شناختی در تعلیم و تربیت. دانشگاه فردوسی مشهد.
4. هاشمی، سهیلا.(1388). بررسی رابطه ی هوش هیجانی، خلاقیت هیجانی و خلاقیت در دانش آموزان هنر، ادبیات و علوم پایه. اندیشه های نوین تربیتی. دوره 5، شماره 2.
5. Averill, J, R & Thomas-Knowles, C. (1991). *Emotional creativity*. In T, Strongman (Ed), *International review of studies on emotion*. London: Wiley. 1, p:269-299.
6. Averill, J, R. (2002). *Emotional creativity. "Toward spiritualizing the passions"*. In C, R, Snyder & S, J, Lopez (Eds). *Handbook of positive psychology*. New York, Oxford university press. p:172-185.
7. Fuchs, G. J; Kumar, V, K; Porter, J. (2007). Emotional creativity alexithymia and styles of creativity. *Creativity research Journal*, vo 1, 19, nos. 2-3, p:233-245.